

De Japanse minnaar

Van dezelfde auteur:

De rijstmoeder

Gebroken lelie

RANI MANICKA

De JAPANSE
MINNAAR

the house of books

Oorspronkelijke titel

The Japanese Lover

Uitgave

Hodder & Stoughton, Londen

An Hachette UK Company

Copyright © 2010 by Rani Manicka

Copyright voor het Nederlandse taalgebied © 2010 by The House of Books,
Vianen/Antwerpen

Vertaling

Karina Zegers de Beijl

Omslagontwerp

Studio Jan de Boer BNO, Amsterdam

Omslagfoto

Hollandse Hoogte

Opmaak binnenwerk

ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 443 2827 1

D/2010/8899/112

NUR 302

www.thehouseofbooks.com

All rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*Voor mijn vader
en
alle Maleisische Indiërs, waar ze ook mogen zijn.*

Noot van de schrijver.
Batu Tujuh bestaat niet in Maleisië, noch elders.

De oude vrouw en de schrijfster

Kuala Lumpur, 2008

Het grote huis was helemaal donker, afgezien van de opslagruimte, waar het blauwachtige schijnsel van een straatlantaarn door een hoog raam zonder gordijn naar binnen viel. Vanaf haar eenvoudige bed keek Marimuthu Mami, weggekropen onder de dunne deken, naar het vierkant van licht op de betonnen vloer. De zon kon elk moment opkomen en ze had geen oog dichtgedaan.

Gisteren had ze vanachter de vitrage in de woonkamer gekeken hoe het meisje de auto voor het hek parkeerde. Nou ja, ze was niet echt een meisje meer, maar ze droeg een spijkerbroek, en voor Marimuthu Mami, die tweeënegentig was, was iedereen die een spijkerbroek droeg jong. De wind – het was regentijd – blies de dunne paraplu van het meisje binnenstebuiten, en ze haastte zich in de regen het betegelde tuinpad af. Tegen de tijd dat Marimuthu Mami bij de deur was om open te doen, had ze haar kapotte paraplu tegen de muur van de veranda gezet.

Normaal gesproken had de oude dame geen toestemming om het hek te openen, want het wemelde in de stad van illegale Indonesische vluchtelingen die zelfs op klaarlichte dag alles roofden wat ze maar te pakken konden krijgen. Maar omdat haar dochter als gevolg van het hoge water vertraagd was, had ze gebeld en Marimuthu Mami toestemming gegeven om het hek te openen.

Het meisje ging op het puntje van een rotan leunstoel zitten. ‘Wat een heerlijk huis!’ riep ze overdreven enthousiast uit. En toen bleek dat ze schrijfster was en dat ze een boek over het leven van de oude vrouw wilde schrijven.

Marimuthu Mami knipperde met haar ogen. Over háár leven!

De schrijfster vatte dit op als een teken dat ze niet wilde. ‘Ik zal u er natuurlijk voor betalen,’ haastte ze te zeggen, en ze noemde een niet onaardig bedrag. En toen het leek alsof de oude vrouw nog steeds niets wilde zeggen, legde ze uit dat ze heel goed beseftte dat Marimuthu Mami het beschermde leven van een traditionele echtgenote en moeder had geleid, en dat er geen schunnige details of choquerende onthullingen in het boek zouden komen. Ze boog zich naar voren. ‘Waar het me vooral om gaat, is de Japanse bezetting van Maleisië. U weet wel, hoe dat voor u was, en voor uw vriendinnen. En ik zal uw naam niet noemen, als u dat liever niet wilt,’ beloofde ze. ‘Sterker nog, ik zal zó over u schrijven dat geen mens u zal herkennen.’

Marimuthu Mami keek het meisje met grote ogen aan.

‘Of misschien wilt u me alleen maar vertellen hoe het was om in die tijd te leven. Alleen maar bij wijze van achtergrondinformatie.’ Ze klonk steeds onzekerder, en het was duidelijk dat ze niet wist hoe ze de vrouw zou moeten overhalen om mee te werken aan het project.

Marimuthu Mami zei nog steeds niets. Ze kon geen woord uitbrengen. Haar tot vuisten gebalde handen lagen verscholen tussen de plooiën van haar sari. Over het verléden spreken? Hier? In het huis van haar dochter? Nu ze eindelijk zover was dat ze rustig kon leven en de dingen kon vergeten? Ze moest zelfs een schrift bijhouden om na te gaan of ze haar medicijnen wel had genomen. Soms, wanneer ze de keuken in liep om iets te eten, zei haar dochter vriendelijk: ‘Maar je hébt net gegeten.’ O ja, natuurlijk.

Onlangs nog was ze ’s ochtends wakker geworden en had ze niet geweten waar ze was. De eerste keer dat haar dat was overkomen, had ze gehuild van angst, en waren haar dochter en schoonzoon haastig naar haar toe gekomen.

Toen ze hen zag, had ze weer geweten dat ze bij hen in huis woonde. ‘Ja, ja, natuurlijk,’ had ze bij het zien van hun bezorgde gezichten gezegd. ‘Nu weet ik het weer.’ Maar ze waren met haar naar de

dokter gegaan. Alles was goed met de oude vrouw, had hij hun verzekerd. En hij adviseerde kruiswoordraadsels voor het stimuleren van haar geheugen.

Haar schoonzoon gaf haar de *New Straits Times*, opengeslagen op de puzzelpagina, en zei dat niemand oud hoefde te worden. Stok-oude *rishi's* hadden gezegd dat mensen alleen maar oud worden omdat ze anderen oud zien worden. Ze keek hem aan, maar zei niets – ze had hem immers oud zien worden.

‘Probeer je dingen te herinneren,’ moedigde hij haar aan. ‘Het verleden is misschien lastiger. Begin maar met wat je gisteren hebt gedaan.’

Hij moest eens weten hoe diep het verleden geworteld zat in haar borst, hoe machtig zijn stam en takken waren. Hij zou vast schrikken als hij wist dat ze zich elk kostbaar detail ervan herinnerde. Ze dachten dat het verleden dood en begraven was omdat ze er nooit over sprak, zelfs niet tijdens al die ophef naar aanleiding van die televisieprogramma's over de Japanse oorlogsmisdaden.

Het meisje leunde naar voren, keek haar met een ernstig gezicht aan en zei smekend: ‘Ik wil heus niet dat u over die andere *mami's* roddelt, of zo.’

Mami's? En opeens zag ze hen weer voor zich. Allemaal. Herrezen, de vrouwen die onder hun zwarte parasols arriveerden om op die lange middagen, wanneer er niets te beleven viel, de tijd te verdrijven.

Het meisje deed haar tas open en haalde er een aantal cassette-bandjes uit. ‘U hoeft nu niet meteen te beslissen, maar als u besluit te helpen, zult u deze nodig hebben,’ zei ze, en ze legde de bandjes op de lage tafel. Toen glimlachte ze, en ze stond op om te gaan, maar ze aarzelde en draaide zich opnieuw naar Marimuthu Mami om. Ze was niet langer het onzekere meisje dat om woorden verlegen zat, en voorgaf naar beetjes onbelangrijke informatie op zoek te zijn. Deze vrouw had geld geroken, en ze zou niet rusten voor ze het te pakken had.

‘Vertelt u dan tenminste over de grote cobra.’

Marimuthu Mami wendde haar blik af omdat ze de hebzucht in de blik van haar bezoeker niet kon verdragen. Ze nam afscheid van haar en deed het hek op slot. Toen ging ze in de kamer zitten

waar het langzaam donker werd, en wachtte tot haar dochter thuis zou komen.

De telefoon ging. Haar dochter klonk gespannen. ‘Is ze geweest, die vrouw? Is ze weg? Heb je afgesloten? Je klinkt zo vreemd. Is alles goed met je?’ Marimuthu Mami verzekerde haar dat alles goed was en ging weer zitten. Wanneer haar dochter uiteindelijk thuiskwam, zou ze ongetwijfeld verwijtend roepen: ‘Je zit toch zeker niet alweer in het donker?’ Maar misschien zou ze vandaag medelijden hebben met haar arme oude moeder en haar hand even losjes op haar arm leggen. Haar dochter hield er niet van om aan te raken, of om aangeraakt te worden.

Het was een frisse ochtend, en Marimuthu Mami rilde. Het enige wat ze op dit moment wilde, was vreedzaam sterven zonder dat iemand last van haar zou hebben; het verleden oprakelen was wel het laatste waar ze behoefte aan had. Ze rekte zich langzaam en voorzichtig uit. Gewricht na gewricht, want die waren zo stijf ’s ochtends vroeg. Ze ging zitten, hield haar voeten zó dat ze de vloer niet raakten en stak ze in de rubberen slippers. De koude adem van de aarde was voor niemand goed, laat staan voor bejaarde botten. De straatlantaarn ging uit. De bananenbladeren achter het raam waren als platte, haar vriendelijk toewuivende vormen die afstaken tegen de lichter wordende hemel. Ze had die bomen zelf geplant.

Ze hoorde dat haar schoonzoon boven al op was. Het was hoog tijd dat zij ook opstond. Ze deed haar eerste schuifelende stapjes van die dag, en bleef toen staan. Haar arme oude botten... Ze verlangde terug naar haar bed, het liefst met een verse, warme kruik en een extra deken uit de kast onder de trap. Maar zelfs dat leek te veel moeite. Ze ging weer liggen, en nog voor ze de deken goed en wel weer over zich heen had getrokken, was ze alweer ingeslapen en droomde ze.

Ze stopte haar Japanse parasol in een plastic zak, trok, zonder toestemming, de voordeur open en ging naar buiten. Voor het huis van haar dochter was geen straat maar een uitgestrekt veld, en tot haar verbazing zag ze er duizenden vrouwen in alle mogelijke vormen, maten en kleuren. En ieder van hen droeg een Japanse parasol! Het was nooit bij haar opgekomen dat er zo veel van zouden zijn,

noch dat ze zo trots op hun parasols zouden zijn. Je had er die hem, als geisha's, flirtend lieten ronddraaien. En ineens schaamde ze zich niet langer voor de hare. Voor het eerst durfde ze hem in het openbaar open te doen zodat iedereen het prachtige ontwerp van kersenbloesem kon bewonderen.

En ze bedacht dat ze, wanneer ze wakker werd, haar geheime verhaal zou vertellen. Want het was een goed leven geweest en ze zou het allemaal weer overdoen. Waarom zou ze er ook maar iets van ontkennen? Wat zou die jonge schrijfster zich verbazen als ze hoorde dat ze niet altijd als een muis in een opslagruimte had geleefd. Dat ze ooit een groot huis met honderden, als edelstenen flonkerende vensters had gehad. Ze dacht terug aan de mannen die van haar hadden gehouden, en ging met een vinger langs haar mond – rimpelig, zo rimpelig. 'Liefde, o, liefde!' Nee, ze was niets vergeten.

En de herinneringen drongen zich aan haar op.

Een slang in het Huis van Huwelijk

Vathiry, Noord-Ceylon, 1916

Het was een kleine ruimte waarvan de helft tijdelijk was afgescheiden met een dunne deken. Aan de ene kant zaten twee mannen met gekruiste benen stilzweigend te roken. De oude priester was goed doorvoed en de ander was vel over been, en dat was verbazingwekkend, want hij had van zijn leven amper gewerkt. Hij zat bij voorkeur een eindje verderop bij het stalletje langs de kant van de weg met de andere werkschuwe mannen uit het dorp thee te drinken terwijl zijn vrouw zich op hun stukje grond in het zweet werkte.

Op de vloer van aangestampte aarde lagen keurig naast elkaar een geïmporteerd zakhorloge in een met vilt bekleed doosje, een beuimelde almanak en een bruin schrift. Een paar keer riep de vrouw aan de andere kant van het gordijn vertwijfeld de naam van haar god: 'Muruga, Muruga'. De priester draaide zijn hoofd in de richting van het gedempte geluid, maar de man naast hem reageerde niet. Dit waren vrouwenproblemen, en bovendien, de vrouw had dit al zo vaak gedaan. Ze had al vijf zonen gebaard, en een of twee van hen – hij was even vergeten wie – waren tijdens haar werk op het land gewoon uit haar lijf gevallen.

'Je bent er bijna,' liet de vroedvrouw haar op geruststellende toon weten. Ze pakte de limoen van het houten blok, legde hem op de vloer van aangestampte aarde en gaf hem een zetje. De vrucht rolde

onder de deken door naar de mannen, en zo wisten ze dat het hoofd was geboren. Vrijwel op hetzelfde moment bogen de mannen zich over het prachtige horloge van de priester. De priester sloeg het schrift open op een nieuwe bladzijde en schreef er zorgvuldig de exacte tijd in: 16.35 uur. Bij het trekken van een horoscoop kon een luttel verschil van drie of vier minuten vroeger of later een duiding totaal waardeloos maken. Terwijl de man op de eerste kreet van zijn kind wachtte, pakte de priester de almanak en begon zorgvuldige berekeningen te maken.

Maar het kind had geen haast, en voor het eerst die avond liet hij blijken dat hij zich zorgen maakte; hij hield op met roken en strekte, als een schildpad, zijn magere bruine nek uit in de richting van de deken, en bleef roerloos in die houding zitten. En daar klonk het, die lieflijke, onverwacht hoopvolle kreet als van water dat over een uitgedroogde rivierbedding stroomt.

Een meisje, dacht hij verwonderd, nog voor de vroedvrouw hem dat op luide toon had meegedeeld en de zuigeling echt begon te huilen. Snel, om zijn vreugde te verbergen – want hij had hier heimelijk op gehoopt – dekte hij de schaal met kandijnsuiker toe die hij de priester zou hebben aangeboden als het een jongen was geweest, en reikte hem in plaats daarvan de schaal met palmsuiker aan. De priester, die diep geconcentreerd aan het rekenen was, stopte het zoet afwezig, en zonder op te kijken, in zijn mond en ging verder met zijn berekeningen.

De man nam heel rustig zijn sigaret weer op, maar vanbinnen voelde zijn hart alsof het smolt, en hij was bespottelijk ongeduldig om zijn dochter te kunnen zien. Geen moment vroeg hij zich af hoe ze van hun schamele inkomen nog een mond te eten zouden moeten geven. In plaats daarvan genoot hij van heerlijke gedachten aan vlechten met strikken, kleurige armbanden van glazen kralen en verlegen glimlachjes. Maar toen hij de priester ineens ‘plotselinge en onvoorstelbare rijkdom’ hoorde mompelen, draaide hij zich met een ruk naar de ander toe en keek hem met grote, glanzende ogen aan. Maar de priester zat nog steeds fronsend over zijn aantekeningen gebogen.

‘Is er iets?’ vroeg de vader.

De priester schudde zijn hoofd om duidelijk te maken dat hij moest

wachten en zijn mond moest houden. Hier en daar deed hij een berekening opnieuw, terwijl de vader niet-begrijpend naar de nieuwe krabbels keek die op het gelinieerde vel verschenen. Hij krabde zich achter op zijn schouder, zoog hoorbaar op zijn tanden en trommelde ongeduldig met zijn vingers op de vloer.

Ten slotte legde de priester zijn pen neer. Met een diepe zucht, want hij vond het altijd weer moeilijk om slecht nieuws te moeten brengen, hief hij langzaam zijn hoofd op en zei, op die trage, zwaarwichtige manier van hem: ‘Het schijnt dat dit kind zal trouwen met een werkelijk onvoorstelbaar rijke man. Tegelijkertijd echter, bevinden er zich twee ongunstige planeten in haar Huis van het Huwelijk, *Rahu*, de kop van de slang, en *Kethu*, zijn staart.’ Hij wreef over zijn kin. ‘Dit betekent dat de slang zich in zijn geheel in haar Huis van het Huwelijk bevindt. En dát betekent weer dat haar huwelijk een ramp zal zijn.’ Hij keek weg alvorens eraan toe te voegen: ‘En er kunnen zich ook “storingen” van andere mannen voordoen.’

Het had geen slechter nieuws kunnen zijn. Het enige wat voor een meisje telde was een gelukkig huwelijk. En storingen van andere mannen, wat bedoelde de priester daar precies mee? Hoe moest een vader hierna nog met opgeheven hoofd door het leven gaan? Toch maakte de vader, die weliswaar lui maar zeker niet dom was, geen verslagen of beschaamde indruk. In plaats daarvan nam hij de priester met toegeknepen ogen aandachtig op. Hij wist vast wel een manier om deze noodlottige invloeden van de slang te keren.

En die manier bleek er te zijn.

Het getroffen kind, zo luidde het advies van de priester, moest melk gieten over de kop van de slang om hem gunstig te stemmen, en ondertussen moest ze bidden tot *Pulliar*, de Olifantgod, die getemde slangen als armbanden en gordels rond zijn lichaam had gewikkeld. Als ze dit met vlijt, concentratie en toewijding deed, zou alles goed komen.

‘En dat zal ze zeker doen. Elke dag,’ bezwoer de vader.

Nadat de vroedvrouw haar boeltje bijeen had gepakt en was vertrokken, en de priester was teruggegaan naar zijn tempel aan de overkant van de straat, trok de vrouw de deken die als gordijn dienst had gedaan los en maakte er een hangmat van voor haar baby. Ze hing hem met een stuk touw aan de middelste balk van het

huis, en wiegde het meisje tot ze van vermoeidheid in slaap was gevallen. Toen de man ervan overtuigd was dat zijn vrouw echt sliep, schoof hij op zijn billen naar de plek waar zijn pasgeboren kind hing. Terwijl hij met een hand een lamp hoog hield, trok hij met zijn andere de doek waarmee ze was toegedekt van haar af, en keek volstaan neer op de baby die, op het verbandje van haar navel na, naakt was. Ze trok met haar melkerige mondje en trappelde bij wijze van protest nu ze het ineens minder warm had, maar ze deed haar bijna doorschijnende oogleden niet open. Er schoot hem iets te binnen. Ah, als ze het hart van zo'n onvoorstelbaar rijke man op hol zou brengen, zou ze wel beeldschoon moeten worden. Hij maakte een zacht, grommend geluid. In dat geval zou ze beslist niet op haar moeder lijken.

Hij wierp een vluchtige blik op de vormeloze gestalte die op haar zij, en met haar hoofd rustend op haar bovenarm, lag te slapen. De intense vermoeidheid deed haar snurken, en hoewel het geluid hem irriteerde, leek het hem het beste haar te laten slapen. Dan zou ze morgenochtend vroeg het huis kunnen boenen om die onaangename stank van bloed, die tot in de muren leek te zijn doorgedrongen, te verwijderen.

Opnieuw keek hij naar de zuigeling in de eenvoudige hangmat, en zijn ogen werden vochtig. Zijn schat – ongetwijfeld het kostbaarste dat hij ooit zou bezitten. Misschien werd ze wel als zijn oma. Wat hij zich herinnerde was een oude feeke, maar het scheen dat ze ooit een beroemde schoonheid was geweest. Deze baby kwam hem, vooringenomen als hij was, voor als het allermooiste schepsel ter wereld. Misschien zou hij zijn domste zoon moeten overhalen om niet langer naar school te gaan en in plaats daarvan zijn diensten aan te bieden aan de koeienherder, de oude Vellaitham. Op die manier zou het meisje elke dag een pot melk hebben. En ze moest zo snel mogelijk beginnen met bidden... Zodra ze had geleerd om haar handpalmen tegen elkaar te drukken. Daar zou hij wel voor zorgen.

Hij glimlachte dromerig. Hij zou haar Parvathi noemen, en net als Parvathi, die met haar jarenlange oprechte devotie en boetedoening het hart van *Shiva* had veroverd, zou zijn dochter de gevreesde slang weten te temmen. Ongehaast en genietend probeerde hij zich een beeld te vormen van alles wat de priester bedoeld kon hebben met

‘onvoorstelbaar rijk’ – door paarden voortgetrokken rijtuigen met gordijntjes voor de ramen, kostbare kleding, uitgestrekte landerijen, een herenhuis in de stad, bedienden die altijd voor hem klaarstonden... Nee, eigenlijk kon hij zich daar geen enkel beeld van vormen, maar al die dingen leken hem geweldig.

Vol aanbidding streek hij een met een vinger over het tere babyhandje – nog nooit eerder had zijn ongeneeslijk luie vinger zoiets zachts gevoeld. Het meisje, dat zich van zijn gedachten noch zijn aanraking bewust was, sliep vredig door. Hij dacht terug aan haar eerste kreet – heel anders dan die van de jongens, zoet, gevoelig en ook zo intens verlangend. Alsof haar ziel nu al snakte naar al dat geld. En ineens, zonder waarschuwing vooraf, was daar een nieuwe, onwaardige gedachte – als het kind was voorbestemd om, als gevolg van die ‘storingen’ in ongenade te vallen, dan zou hij er verstandig aan doen om, voordat het zover was, een manier te vinden om van haar rijkdom te profiteren. En net als een ijzige windvlaag smeltende suiker verhardt, nam die gedachte bezit van zijn hart en deed het voorgoed verstenen.

Hij trok zijn vinger met een ruk terug, tuitte zijn lippen en dekte het lijfje weer toe met de oude lap. Hij zou de gouden neussieraden van zijn vrouw laten omsmelten tot belletjes voor een enkelbandje, want op die manier zou hij altijd weten waar ze was. Hij fronste zijn voorhoofd – de deur van zijn huis had geen grendel, en er stond geen hek rond het huis. Hij moest zijn zonen opdragen zo’n stevige muur van modder en palmbladeren te bouwen. En wat minstens zo dringend was, was dat hij zijn twee oudste zonen moest opdragen de boom naast het huis te kappen. Stel je voor dat er jongens in zouden klimmen om zijn schat te bespioneren. Storingen, ha!

En in de diepliggende ogen die neerkeken op het kind, viel intussen geen spoor tederheid meer te bespeuren.

Vertrek

Parvathi werd wakker en rook de geur van naderend onweer. Ze bleef even heel stil liggen en luisterde. Toen ze zich ervan had overtuigd dat iedereen diep in slaap was, duwde ze haar deken van zich af, ging zitten en haalde, in het duister, de belletjes van haar enkels. Ze nam ze in haar vuist en stapte behendig over de snurkende gestalte van haar moeder, haar vader en haar vijf broers. Haar hand voelde het metaal – het was te donker om het te kunnen onderscheiden. Hun eenvoudige hutje was de enige woning in het dorp die een deur met grendel had. Hij schoof geruisloos open. Haar haast volmaakt ovale gezichtje – het had de vorm van het blad van de pinangnotenboom – keek snel nog even achterom. De kust was veilig.

Ze duwde de deur open en bleef staan. Ze was zestien jaar oud, en ze was nog nooit eerder alleen het huis uit gegaan. Zelfs nu, nu niemand haar zag en niemand haar tot de orde kon roepen, kwam het nog geen moment bij haar op om over de versleten houten balk van de drempel te stappen. Misschien kwam dat wel omdat ze wist dat de liefde van haar vader, in tegenstelling tot wat haar moeder voor haar voelde, onbestendig was en bij het eerste het beste teken van ongehoorzaamheid zou bekoelen. Of omdat ze geloofde in de mythe die haar vader in stand hield – dat er voor een vrouw niets belangrijkers was dan haar onschuld en dat mannen (stuk voor stuk wellustige duvels) haar dat bij de eerste de beste gelegenheid afhan-

dig zouden maken. Wanneer ze in haar eentje die houten drempel overging, was er niemand die haar beschermdde.

De hemel lichtte wit op, en gedurende enkele seconden was haar frêle gestalte in de vormeloze blouse en lange rok – haar kleren waren zo erg verschoten dat de oorspronkelijke kleur ervan niet meer te herkennen was – te zien. Ze stond op haar tenen, hield zich met een hand stevig vast aan de deurstijl en boog haar lange, ranke nek en lichaam naar voren terwijl ze haar andere hand zo ver mogelijk naar buiten stak. Een nieuwsgierig, eeuwenoud gebaar, maar niet zozeer dat van een meisje dat de eerste regendruppels probeert op te vangen, als wel de houding van een bevallige danseres die zich uitrekt om haar geliefde haar kamer binnen te trekken.

Vanwaar ze stond kon ze de belletjes bij de ingang van de tempel heftig horen rinkelen. Opnieuw lichtte de hemel op, en het blauwe steentje in haar linkerneusgat flonkerde toen ze zich van de onweerswolken afwendde naar de oude tempel achter de kokospalmen met hun in de harde wind wild bewegende bladeren. In de regen en het witte licht zag alles er even spectaculair uit.

De tempel zelf was een armoedig geheel, maar hij stond binnen een eenvoudige omheining van grote, rechtopstaande stenen waardoor het geheel bijzonder indrukwekkend leek. Er was één steen bij waarvan werd aangenomen dat het een van de keien was die Hanuman, de aapgod, in zee had geworpen opdat Rama met zijn leger de zeestraten van India tot Lanka kon overbruggen. Met volle maan kwamen de gelovigen van andere dorpen naar de steen om hem aan te raken en hem om gunsten te smeken, maar overdag deed de tempel dienst als school waar de kinderen de heilige schrift leerden lezen, en waar hun schrijven en rekenen werd bijgebracht.

Haar broers raakten de stenen eerbiedig aan en gingen er naar binnen. Zij niet. Haar vader vond het voor haar voldoende dat ze leerde om de letters van het alfabet te schrijven in de dun uitgespreide rijst op een *muram*. Dat wilde echter niet zeggen dat de stenen onbekend voor haar waren. Vanaf haar vierde verjaardag legden Parvathi en haar moeder – behalve wanneer ze ongesteld waren – dagelijks de eenendertig stappen af die hun huis van de stenen scheidde.

Ze keek strak naar de oude stenen, die even wit leken. Ze had

ze nooit om een gunst willen vragen. Het was misschien raar, maar voor zover ze wist was ze de enige die beseftte dat die gladde, ontoegankelijke oppervlakte niemand een gunst zou bewijzen. Dat gladde oppervlak was een illusie. Ze waren niet altijd zo geweest, en ze waren ook niet uit eigen vrije wil van de helling naar beneden komen rollen. Een reusachtige aap had ze met zijn vlijmscherpe nagels losgewrikt en weggerukt uit de schoot van hun moeder. En nu stonden ze daar als wezen in ballingschap.

Ze bleef een poosje naar de muur van regen kijken tot het tegen de tijd liep dat haar moeder wakker zou worden. Ze deed de deur dicht en keerde, over de slapende lichamen heen stappend, terug naar haar plekje bij de muur. Ze knoopte de belletjes weer om haar enkels, ging met haar gezicht naar haar moeder toe op haar zij liggen, en luisterde naar haar vertrouwde, regelmatige ademhaling. Parvathi wist dat ze het nooit meer zou horen. Evenals de stenen zou zij weldra een treurige banneling zijn. Haar tas was al gepakt en stond gereed in de hoek van de bescheiden hut. Dit was haar laatste keer tegen de muur.

Het was zo'n overweldigende, angstaanjagende gedachte dat ze, op zoek naar troost en steun, haar arm om haar moeders middel sloeg. Ze was maar een simpel meisje dat haar leven lang op haar vaders erf achter het huis had gesleten en daar had zitten dromen terwijl haar vader alle plaatselijke aanbidders, de een na de ander, had weggezonden. Tot vier maanden geleden, toen de voorspelde rijke huwelijkskandidaat ten tonele was verschenen.

Tijdens de onderhandelingen was Parvathi naar het erf gestuurd waar ze, met haar oor tegen de deur gedrukt, had meegeluisterd naar de huwelijksmakelaar die over de 'jongen' – een weduwnaar van tweeënveertig – vertelde. Het scheen dat zijn vrouw was overleden aan een mysterieuze tropische ziekte, maar veel aandacht schonk de man niet aan haar dood. Een ander sterfgeval leek interessanter – dat van de grootvader van de jongen, wiens rijkdom legendarisch was. Het verhaal ging dat hij oud, ziek en geestelijk in de war op zijn doodsbod had gelegen en zich zo krampachtig aan het leven was blijven vastklampen dat zijn zonen zich uiteindelijk gedwongen hadden gezien een klompje goud en aarde in zijn mond te stoppen en die dichtgedrukt te houden om zijn ziel te dwingen het

lichaam te verlaten. Parvathi, die haar oren niet kon geloven en het een gemene truc vond, haalde haar oor van de deur.

Toen ze even later toch weer verder luisterde, hoorde ze de makelaar vertellen hoe haar aanstaande met de boot van Ceylon naar een ver land, naar Malaya, was gereisd en daar, de familietraditie voortzettend, zo'n enorm vermogen had verdiend dat hij de bijnaam Kasu (geld) Marimuthu had verworven. De huwelijksmakelaar besloot zijn relaas met de schrille uitroep: 'Stel je voor, een man die een heel eiland koopt, alleen maar om zijn pauwen een onderkomen te bieden!'

Parvathi zette grote ogen. Een eiland vol dansende pauwen! Ze kon het zich maar nauwelijks voorstellen! Er was zoveel te zien en te beleven op de wereld, dingen waar ze, doordat ze haar leven lang het huisje van haar vader nauwelijks uit was geweest, geen idee van had. Ze hoorde hoe haar vader grinnikte om de makelaar duidelijk te maken dat hij ook een man van de wereld was en dat hij precies begreep wat hij met dat overdreven feit wilde zeggen – waaruit bleek dat hij een uitstekende verkoper was. Maar toen de makelaar vroeg of hij het meisje kon zien, was het met zijn plezier snel gedaan.

'Dat is helaas niet mogelijk. Mijn vrouw is met haar op bezoek bij een zieke tante,' loog haar vader. 'Maar hebt u die foto van haar dan niet ontvangen die ik u stuurde? Die is van drie maanden geleden.'

De man knikte. 'Ja, ja, die foto heb ik ontvangen. Ze is inderdaad beeldschoon, maar ik heb nu eenmaal de gewoonte om de kandidates persoonlijk te bekijken. U moet namelijk weten dat er mensen zijn die de zaak proberen te beduvelen. Uiteindelijk gaat het om mijn reputatie. Hoewel, eerlijk gezegd begrijp ik niet goed waarom iemand zou willen proberen om te liegen, want uiteindelijk zou zo'n meisje alleen maar mishandeld worden door de schoonmoeder of – en dat is nog veel erger – tot schande van de familie terug naar huis worden gestuurd. Ik heb zelfs verhalen gehoord van meisjes die nog tijdens de overtocht zelfmoord pleegden.'

Parvathi's vader knikte en hij glimlachte onbewogen. 'Mijn dochter en uw reputatie boffen aangezien ik niet slim genoeg ben om te willen bedriegen. Iedereen zal u kunnen bevestigen dat het geluk van mijn dochter voor mij voorop staat. Haar huid is de mijne.'

Er viel een korte, ietwat verdrietige stilte.

En toen vroeg de man zakelijk: ‘Wanneer verwacht u uw vrouw terug?’

‘Ik wou dat ik kon zeggen dat ze morgen kwam. Het is erg moeilijk voor mij om zonder mijn vrouw het land te bewerken en het huishouden te doen. Ze zei dat ze over twee weken terug zou zijn, maar u weet hoe vrouwen zijn wanneer ze hun moeder bezoeken. Elke dag bid ik dat ze zo snel mogelijk terug mag komen.’

De makelaar keek de magere, rimpelige man die tegenover hem zat onderzoekend in de ogen, maar hij gaf geen krimp. Als de ogen de spiegel van de ziel waren, dan was deze man even zuiver als lelijk. Bovendien had de makelaar al aan het begin van zijn loopbaan geleerd dat de lelijkste ouders vaak de mooiste kinderen hadden. Het was ondenkbaar dat deze arme man een sluwe bedrieger was.

Aangezien hij ervan overtuigd was dat andere makelaars minstens even hard aan het werk waren om de volmaakte vrouw voor Kasu Marimuthu te vinden, wist hij dat hij deze kandidate vandaag nog zou moeten strikken. Hij kon zich de luxe om opnieuw naar dit achtergebleven gebied te reizen om met deze simpele ziel te praten, niet veroorloven. Deze opdracht zou hem de roem kunnen brengen waar hij altijd van had gedroomd. En het geluk, zo werd beweerd, klopte altijd aan de deur van de roem. Bovendien zou hij het de volgende week veel te druk hebben met de voorbereidingen voor de bruiloft van zijn eigen dochter met een geweldige man uit Colpetty in Colombo, die hij persoonlijk voor haar had gevonden.

Glimlachend zei de makelaar: ‘Uw woord is voor mij voldoende.’ Hij boog zijn hoofd naar achteren en goot een straal thee in zijn open mond. Parvathi, die in haar vormeloze, versleten kleren achter het huis hurkte, bracht haar hand naar de gladde huid van haar gezicht en vroeg zich af of ze echt zo mooi was.

‘Parvathi, tijd om op te staan,’ fluisterde haar moeder in haar oor. Het meisje ging meteen zitten en begon haar slaapmatje op te rollen. Haar vader, die het geluid van haar belletjes hoorde, deed slaperig zijn ogen open en draaide zijn hoofd in haar richting.

Het was volkomen donker in de hut, maar Parvathi voelde dat hij naar haar keek. ‘We gaan alleen maar naar de tempel, *Apa*,’ haastte ze zich hem toe te fluisteren.

‘Hmmm,’ gromde hij streng, en hij sloot zijn ogen.

Ze ruimden hun matjes op en verlieten het huis via het erf aan de achterkant waar de mannen nooit kwamen. Die dag was het niet nodig om met de oude lamp naar de bron te gaan, want het aarde-werken vat was tot aan de rand gevuld met regenwater. Omhuld door de duisternis lieten moeder en dochter hun haren los en kleedden zich uit. Parvathi hurkte in de regen en doopte een leeg melkblik in het vat. Het water dat over haar hoofd stroomde was zelfs nog kouder dan de regen die op haar huid spetterde. Ze hield hoorbaar haar adem in, maar haar moeder maakte geen enkel geluid. Dit zou de laatste keer zijn. Ze wasten zich snel en zonder een woord te spreken. Even later brak haar moeder een takje van de neemboom doormidden, dat ze gebruikten om hun tanden mee te poetsen.

Ze gingen gelijktijdig staan en begaven zich naar de zijkant van het huis, waar het rieten dak wat verder doorliep en als afdak dienstdeed. Daar was de waslijn waar schone kleren aan hingen. Ze gingen met hun rug tegen de muur staan en kleedden zich aan. Het was onhandig – hun voeten zaten onder de modder, en de zomen van hun vochtige kleren plakten aan hun kuiten. Parvathi’s moeder mompelde iets onverstaanbaars, maar zelf genoot ze van elk moment. Dit was de laatste keer dat ze zich samen aankleedden. Nadat ze zo goed en zo kwaad als het ging hun voeten hadden afgeveegd, trokken ze hun slippers aan, kropen dicht tegen elkaar aan onder de paraplu en liepen, soppend door de modder, naar de tempel.

Zoals altijd bij het betreden van de tempel, nam Parvathi het melkblik in haar beide handen en keek achterom naar de grauwe stenen. Ze stonden even roerloos als altijd in hun eigen, treurige schaduw. Het volgende moment stapte ze uit haar slippers, waste haar voeten met water uit een ondiep, betegeld bassin, sprenkelde een paar druppels op haar hoofd en betrad de tempel.

Er was niemand en het was er doodstil. De vloer voelde koud onder haar blote voeten. De raampjes van de kamers van de leerling-priesters achter in de tempel waren al geel van het licht van hun olielampen. Ze zag hun schimmige gestalten de knotjes in hun haar maken, de heilige gewaden over hun lichaam zwiepen en de natte heilige as op hun voorhoofd, armen en bovenlichaam smeren. Vroeger, als kind, keek ze vaak door de ramen en verwonderde ze zich

over de levens van die jeugdige lijven, maar met het verstrijken van de jaren waarin ze van meisje tot vrouw was geworden, was ze haar belangstelling voor de vensters verloren. En dat de monniken niet in de vrouw en haar dochter geïnteresseerd waren, dat sprak voor zich.

De hoofdpriester, die op de treden naast de tempel een slinger van heilig basilicum zat te rijgen, knikte kort naar Parvathi's moeder, die haar handen tegen elkaar gedrukt onder haar kin hield. Toen keek hij naar Parvathi, opende zijn tandeloze, van betelsap verkleurde mond en vroeg liefdevol, met die schrille stem van hem: 'Ah, dus dan is dit de laatste keer dat je je oude oom komt bezoeken?'

'Om,' luidde Parvathi's antwoord, wat in het land van Jaffna 'ja' betekent.

'Ik heb wat zoete rijst voor je bewaard,' zei hij grijnzend, maar het lukte Parvathi niet zijn lach te beantwoorden. Ze wendde zich af en volgde haar moeder die al, zachtjes biddend, aan haar rituele rondgang langs de verschillende goden was begonnen. Drie rondjes om elke god afzonderlijk, en negen keer rond de groep van halfgoden. Vervolgens gingen ze op hun vaste plaatsje op de vloer zitten en wachtten tot de leerlingen de tempel binnen waren gekomen. De hemel aan de horizon had een roze tint gekregen, en nadat de grote klok buiten was geluid, opende de oude priester de houten deurtjes van de speciale ruimte waarin zich het prachtige, zwartstenen beeld van de Olifantgod Pulliar bevond.

Hij wenkte Parvathi en ze haastte zich met het melkblik naar hem toe. Nadat hij de inhoud ervan in de grote emmer had geschonken die al tot de helft met melk was gevuld, begon hij aan de rituele wassing van de god. Moeder en dochter keken, met de handen eerbiedig gevouwen, toe hoe eerst de melk in witte stroompjes over de geoliede zwarte steen liep, en vervolgens de dunne sandelhoutpasta, de honing en, ten slotte, het water. De priester hield een lamp boven het gewassen beeld, en ze hieven hun handen boven hun hoofd en baden.

Wat Parvathi's moeder niet wist, was dat haar dochter helemaal niet tot de Olifantgod bad, maar tot de kleine helperslang aan zijn voeten, iets wat ze even zinloos zou hebben gevonden als het bidden tot de kom melk die naast de slang stond. Het was geen moment bij haar opgekomen dat het meisje alleen maar iets van vage bewonde-